

PÝÝR BAHÝSLERÝ: 1 MENSUR PÝÝR...

Ekleyen sefa
Cuma, 11 Eylül 2009
Son Güncelleme Cuma, 18 Eylül 2009

Ahmet SEVGÝ- ahsevgi@selcuk.edu.tr

Fatin Davut &Piirin Sonu” (Hâtimetü’l-Ep’âr, Ýst. 1269/1853) diyeli 155 yýl olmuþ. Muallim Nâcî’
”Erbâb-ý tepâur çoðalýp pâir azaldý
Yok öyle deðil, pâirin ancak adý kaldý.”

beytinin üzerinden de bir buçuk asra yakýn bir zaman geçmiþ. Ama þiir hâlâ yapýyor. Çünkü þiir insanlýkla yapýttýr ve insan var
var olacaktýr. Gayet tabii, þiir anlayýplarýnda zamanla deðiþiklikler olmuþtur, olmasý da gerekir.

Öncelikle þu tespiti yapmama izin veriniz: Bir þiir vardýr bir de nesir. Yani bir sözün þiir olabilmesi için ilk þart
”manzum” olmasýdýr. Bence þiire en büyük kötülüðü mensur sözü de þiir sayanlar yapmýþlardýr.
Diðer birçok hastalýk gibi ”mensur þiir” hastalýðý da bize Batý’dan bulaþýr. Fransýz þair Aloysius
Bertrand’ýn (1807-1841) ”Gaspard de la Nuit” adlý eserini yayýmlamasýndan sonra ”mensur
þiir” modasýnýn etrafa yayýldýðý malum...

Recaizade Mahmut Ekrem’in (1847-1914): ”...Her güzel þey þiirdir: Ormanlarda kuþlarýn hazin hazin ötüpü, derele
sularýn latif latif çaðlayýþý hatta daðlarda kavallarýn garip garip aksediþi þiir olduðu gibi” diyerek þiiri basite indirgemesi v
alamayarak ”Her mevzûn ve mukaffâ lakýrdý þiir olmak lâzým gelmez, her þiir mevzûn ve mukaffâ bulunmak iktizâ etmedi
gibi” (Takdir-i Elhân, Ýst. 1302/1886, s. 9-10) tarzýnda fetvâ vermesinden sonra birçok Edebiyat-ý Cedîde (Servet-i Fünûn
tarafarý zevatýn mensur þiire yöneldiðini görüyoruz. Bunlardan Halit Ziya (1865-1945) mensûrelerini 1891’de
”Mensur Þiirler” adýyla yayýmlayarak Türkçe’de bu türün isim babasý olmuþtur.

Halit Ziya, söz konusu eserinin önsözünde: ”Bu makaleleri tevliid eden fikirler pâirâne olduðu için anlara Mensur Þiir nâmýn
vermek istedim. Þiiri vezin ve kâfiyede arayanlarýn edcekleri i’tirâz indimde bir i’tirâz-ý hiç-â-hiç kalýr.” diy
akýl hocasý Recaizade Mahmut Ekrem’in yolunda ilerlediðini belirtme ihtiyacý duymuþtur.

Þimdi Halit Ziya’nýn Mensur Þiir adý verdiði makalelerinden -parça bütünün habercisidir muktezasýnca- bir paragraf
sunuyoruz:

”Þâir; semâlardan dökülen handelerle güler, sehâblardan, zulmetlerden saçýlan giryelerle aðlar; çiçeklerden, çemenlerden
râyihalarla mest olur; tabiatýn letâfetlerine, zînetlerine karþý mebhût kalýr bir mahlûk-ý ulvî, bir hiss-i mücessemdir.”
Peki, bu metinde þiiriyet nerede? Herhangi bir düz yazýdan ne farký var bu ifadelerin?

Yaptýðým araþtırmalarda mensur þiirle ilgili en dikkat çekici yorumu ”Cehennem Meyvasý” adlý mensûrelerin müe
Kaya Bilgegil’in (1921-1987) yapmýþ olduðunu gördüm:

”Mensur þiir (poème en prose) vücûda getirilmesinin imkânýný kabul edipimle hazýrlanmaya baþlanan bu kitap, en güzel
mutlaka nazýmla inþa edilebileceði kanaatine vardýðým gün neprolunuyor. Bu cümle, hiçbir zaman Shelley’in ”Ha
filozofi ifadenin manzum ve mensur olarak ayýrt edilmesine cevaz vermez. Þâirin mütad olan bazý þekiller altýnda hissiyatýný ifa
etmesi þart deðildir. Rûhundaki armoni sezildikten sonra, þeklin ehemmiyeti yoktur. ” fikrini reddettiðim zannýný
vermemelidir. Ancak, ruh armonisi, þeklî armoni içinde ifade edilmek imkâný bulursa, eserin çok üstün olacaðý da muhakkaktýr.
An’anevî þekilde olmasa bile, her ruh hâlinin riyâzî bir beyan kisvesi bulmasý; þiir için þarttır.” (Cehennem Meyvas
Ýst. 1956, s. 39)

Mensur þiir konusunda en mutedil görüpün Kaya Bey’in bu söyledikleri olduðunu kaydettikten sonra sözü baðlayabiliriz.
Taþ yerinde ađýrdýr, derler. Bence þiir de nesir de kendi yolunda ilerlemelidir. Þiirin bazý unsurlarýndan istifade edilerek vücuda
getirilen mensur þiir türü, þiirin geliþmesine her hangi bir katkı saðlamamýþtır. Aksine, serbest þiire kapý araladýðý için þiir suru
açýlmasýna sebep olmuþtur...

KAYNAK:

http://www.yenicaggazetesi.com.tr/a_haberdetay.php?hityaz=3772